

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie **W. R.**,
w przedmiocie postępowania na podstawie ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 12 kwietnia 2023 r.
zażalenia wniesionego przez obrońcę lustrowanego
na zarządzenie Zastępcy Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 4 stycznia 2023 r., sygn. akt WKK 2/23,
odmawiające przyjęcia kasacji złożonej przez obrońcę lustrowanego
od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
z dnia 12 stycznia 2022 r. w sprawie sygn. akt II AKa 48/21,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 466 § 2 k.p.k.

postanowił:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem, powołując się na przepis art. 19 powyższej ustawy zwanej dalej lustracyjną w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 524 § 1 k.p.k., Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, odmówił przyjęcia kasacji obrońcy lustrowanego uznając, iż złożona została z przekroczeniem ustawowego terminu przewidzianego do wniesienia tego

nadzwyczajnego środka zaskarżenia określonego w art. 524 § 1 k.p.k. Wskazane powyżej prawomocne orzeczenie zostało bowiem doręczone obrońcy w dniu 31 stycznia 2022 r., zaś kasacja wniesiona została dopiero w dniu 22 listopada 2022 r., przekraczając tym samym 30-dniowy termin.

Obrońca lustrowanego złożył na powyższe zarządzenie środek odwoławczy, w którym zarzucił:

1. naruszenie art. 19 ustawy lustracyjnej, które miało wpływ na treść zarządzenia poprzez przyjęcie, że termin do wniesienia kasacji w postępowaniu lustracyjnym nie został uregulowany w ustawie lustracyjnej i zgodnie z art. 524 § 1 k.p.k. wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem i minął w dniu 4 marca 2022 r., podczas gdy zgodnie z art. 21b ust. 8 ustawy termin na wniesienie kasacji w postępowaniu lustracyjnym wynosi 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia,
2. naruszenie art. 21b ust. 8 ustawy lustracyjnej, które miało wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia poprzez błędne przyjęcie, iż termin na wniesienie kasacji od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. II AKa 48/21, wynosił 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem i upłynął w dniu 4 marca 2022 r., podczas gdy zgodnie z art. 21b ust. 8 ustawy lustracyjnej termin na wniesienie kasacji w postępowaniu lustracyjnym wynosi 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia,
3. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść zaskarżonego zarządzenia, poprzez błędne przyjęcie, iż termin na wniesienie kasacji od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. II AKa 48/21, upłynął w dniu 4 marca 2022 r., podczas gdy termin na wniesienie kasacji w postępowaniu lustracyjnym wynosi 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W konsekwencji autor zażalenia wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego zarządzenia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie nie było zasadne. Nie można podzielić zapatrywań skarżącego, jakoby w ramach oceny formalnych warunków dopuszczalności złożonej przez niego kasacji doszło do wymienionych powyżej uchybień. Wręcz przeciwnie, owa

wstępna kontrola czyniła zadość zarówno stosownym przepisom ustawy lutowej jak i Kodeksu postępowania karnego, zaś - w ramach dokonanych ustaleń w zakresie terminowości wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia – nie była obarczona błędem.

Odnosząc się do zaprezentowanej przez skarżącego argumentacji, należało w pierwszej kolejności przypomnieć, że ustawa lustracyjna samodzielnie określa tok postępowania lustracyjnego, nakazując w kwestiach nieuregulowanych stosować przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 19). W zakresie kasacji ustawa przewiduje, że ten nadzwyczajny środek zaskarżenia może zostać wniesiony wyłącznie przez Prokuratora Generalnego oraz Rzecznika Praw Obywatelskich z urzędu lub na wniosek osoby lustrowanej, z powodu rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia lub jeżeli utrzymanie orzeczenia w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe (art. 21b ust. 6 pkt 1 i 2). Powyższy przepis w zakresie w jakim pozbawiał osobę lustrowaną uprawnienia do wniesienia kasacji został wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2007 r., K 2/17, uznany za niezgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 45, art. 62 i art. 99 Konstytucji RP (pkt 30 wyroku) i z chwilą opublikowania tego orzeczenia w Dzienniku Ustaw (Dz. U. z 2007 r., Nr 85, poz. 571), tj. z dniem 15 maja 2007 r., utracił moc obowiązującą. W uzasadnieniu wyroku Trybunał podkreślił, że co prawda polskie prawo "nie gwarantuje podmiotowego prawa do wniesienia kasacji i nie przewiduje w tym zakresie gwarancji konstytucyjnej. Jednak, skoro ustawodawstwo zwykłe w innych sprawach: karnych, cywilnych, administracyjnych, poszerza możliwość ochrony naruszonych interesów i praw na drodze kasacji, to ten podwyższony standard wymaga honorowania przez ustawodawcę zwykłego, normującego szczególny wypadek postępowania wedle procedury karnej. Pozbawienie osób poddanych lustracji możliwości wniesienia kasacji i powrót w tym zakresie do rozwiązań z systemu prawa przewidującego rewizję nadzwyczajną, należy uznać za arbitralne naruszenie zasad rzetelnej procedury" (pkt 12.7). Skoro zatem wyłączenie możliwości wniesienia kasacji przez osobę lustrowaną zostało uznane za niezgodne z Konstytucją RP, a sam wyrok Trybunału nie mógł prowadzić do podmiotowego rozszerzenia treści art. 21b ust. 6 ustawy lustracyjnej, normatywnych podstaw do zmaterializowania się takiego prawa poszukiwać należy

w stosowanych odpowiednio z mocy art. 19 ustawy lustracyjnej przepisach Kodeksu postępowania karnego, które *notabene* stanowiły dla Trybunału punkt odniesienia do stwierdzenia naruszenia przez ustawodawcę zasad rzetelnej procedury przez pozbawienie strony lustrowanej możliwości wniesienia kasacji. Ostatecznie na gruncie ustawy lustracyjnej rozróżnić należy dwa rodzaje kasacji:

1. kasacja lustrowanego, wnoszona w oparciu i na zasadach uregulowanych w Kodeksie postępowania karnego, a więc od prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie lustracyjne w oparciu o podstawę kasacyjną określoną w art. 523 § 1 k.p.k. i w terminie przewidzianym w art. 524 § 1 k.p.k. oraz z obowiązkiem zachowania przymusu adwokackiego (art. 526 § 2 k.p.k.);
2. kasacja podmiotów określonych w art. 21 b ust. 6 ustawy lustracyjnej, mogących występować z tą skargą zarówno z urzędu jak i na wniosek osoby lustrowanej od każdego prawomocnego orzeczenia, a nie wydanego tylko w drugiej instancji, a nadto w oparciu o szersze podstawy kasacyjne, aniżeli określone w art. 523 § 1 k.p.k. (art. 21b ust. pkt 1 i 2).

Treść przywołanego wyżej fragmentu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz przepisów art. 21b ust. 7-10 ustawy lustracyjnej, których brzmienie stanowczo wskazuje, że odnoszą się one wyłącznie do kasacji wnoszonych przez podmioty wymienione w art. 21b ust. 6 ustawy lustracyjnej (przemawiają za tym tak argumenty natury językowej - zwłaszcza względ na kontekst językowy, jak i systemowej oraz funkcjonalnej) nie pozostawiają wątpliwości, że zasady wnoszenia kasacji przez osobę lustrowaną określają przepisy Kodeksu postępowania karnego, zgodnie z odesłaniem zawartym w art. 19 ustawy lustracyjnej (zob. postanowienie SN z dnia z dnia 25 lutego 2016 r., V KZ 5/16, LEX nr 1991155).

Z powyższego wynika zatem, że objętą przymusem adwokacko-radcowskim kasację osoby lustrowanej wnosi się do Sądu Najwyższego za pośrednictwem sądu odwoławczego w terminie 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem (art. 524 § 1 i art. 525 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej). Takie też stanowisko legło u podstaw wydania zaskarżonego zarządzenia. Jego przełożenie na okoliczności faktyczne związane z terminami doręczenia i złożenia kasacji implikowało trafne rozstrzygnięcie o odmowie jej przyjęcia.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[SOP]

[ms]